

IZVAJANJE PRAVILNIKA O PREGLEDOVANJU IN PREIZKUŠANJU VGRAJENIH SISTEMOV AKTIVNE POŽARNE ZAŠČITE

mag. Mojca Zupan

IZVLEČEK

V članku so predstavljene novosti na področju pregledovanja in preizkušanja vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, ki so se začele izvajati 1. januarja 2008, ko se je začel uporabljati pravilnik o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 45/07).

Prikazan je tudi pregled izdanih potrdil o brezhibnem delovanju glede na posamezne vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite za obdobje 2004 do 2007.

ABSTRACT

Article presents the novelty in the field of examination and checking of built-in systems of active fire protection that came into force on 1 January 2008 when the implementation of Regulation on examination and checking of built-in systems of active fire protection (OG RS, No. 45/07) had started.

Article also presents the review of issued certificates on faultless function regarding individual built-in systems of active fire protection for the period between 2004 and 2007.

Maja lani je bil v Uradnem listu RS, št. 45/07, objavljen pravilnik o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (v nadaljevanju: pravilnik), ki se je začel uporabljati 1. januarja letos, ko je prenehal veljati prejšnji pravilnik o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 22/95 in 73/97).

Pravilnik določa obseg preizkusa in pregleda vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, način izdaje potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite, postopek tehničnega nadzora (v nadaljnjem besedilu: redno vzdrževanje), pogoje za pridobitev pooblastila za opravljanje pregledov in preizkusov vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite itd. Po novem je 11 sklopov sistemov in naprav aktivne požarne zaščite. Sestavni del posameznega vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite je lahko tudi krmiljenje avtomatske opreme, sistemov in elementov za požarno zaščito (npr. požarna vrata, vrata na izhodih, deblokade vrat, požarne lopute in druge podobne naprave) ali drugih elementov v povezavi s sistemom ter daljinski prenos signala do sprejemnika, naprave za oskrbo z električno energijo, ki služijo za pogon naprav in opreme za požarno zaščito, črpalne postaje, namenjene za gašenje ali hlajenje z vodo in druge naprave.

Za vsako vrsto vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite je treba, tako pravilnik, pridobiti potrdilo o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema.

Pravilnik določa, da je zavezanec za pridobitev potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite investitor, lastnik, uporabnik ali upravljavec stanovanjskih, poslovnih in industrijskih objektov, v katerih mora biti, skladno s predpisi o graditvi objektov, vgrajen en ali več sistemov aktivne požarne zaščite. Potrdilo o brezhibnem delovanju je treba pridobiti za novo vgrajene oziroma rekonstruirane sisteme aktivne požarne zaščite, spremenjane ali zamenjane vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite, razširjene sisteme aktivne požarne zaščite, in to za del, ki je na novo vgrajen, če deluje samostojno oziroma za celoten sistem, če razširjeni sistem ne deluje samostojno, ter po novem za vgrajen sistem aktivne požarne zaščite, če je bil le-ta aktiviran in ni bil vzpostavljen v prvotno stanje v treh dneh po aktiviranju.

Skladno s predpisi o graditvi objektov mora investitor, če gre za novo vgrajene oziroma rekonstruirane sisteme aktivne požarne zaščite, priložiti kot sestavni del dokazila o zanesljivosti objekta tudi potrdilo o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite.

Pravilnik jasno določa, da zavezancu ni treba pridobiti potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite za sistem, ki ga je vgradil, čeprav njegova vgradnja ni predpisana, pri čemer se šteje, da se kot predpisi, ki določajo vgradnjo teh sistemov, uporabljajo tisti predpisi o graditvi objektov, ki so veljali na dan uporabe pravilnika, t.j. 1. januarja 2008.

Ker pravilnik ne loči objektov na obdobje pred začetkom uporabe pravilnika ali po tem, se šteje kot zavezanec katerikoli objekta.

Primer gradbenega predpisa, ki določa objekte, v katerih mora biti vgrajen en ali več sistemov aktivne požarne zaščite, je pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05 in 14/07).

Primer: če je za nek objekt v Tehnični smernici za graditev, izdani na podlagi pravilnika o požarni varnosti v stavbah, določeno, da mora imeti enega ali več sistemov aktivne požarne zaščite, potem je investitor, lastnik, uporabnik ali upravljavec stanovanjskih, poslovnih in industrijskih objektov, zavezanec za pridobitev potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite. Zavezanec mora sisteme redno vzdrževati v rokih in na način, kot izhaja iz navodil proizvajalca oziroma tistega, ki je sistem vgradil, ter hraniti dokumentacijo o pregledih in preizkusih ter o rednem vzdrževanju na način, kot določa pravilnik.

Pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite lahko opravlja samo izvajalec pregledov, ki pridobi pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje (v nadaljevanju: uprava) pooblastilo za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite.

Med pogoji, ki jih mora izvajalec pregledov izpolnjevati, je treba izpostaviti opremo za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, kot jo določa pravilnik,

drugi predpisi, standardi, ki določajo pregledovanje posameznega sistema, in proizvajalec. Eden izmed vstopnih pogojev za pridobitev pooblastila je tudi sklenjeno zavarovanje izvajalca pregledov za odgovornost za škodo, ki bi utegnila nastati zavezancu in tretjim osebam v zvezi z opravljanjem njegove dejavnosti, pri čemer višina letne zavarovalne vsote, ki se jo določi v zavarovalni pogodbi, ne sme biti nižja od 50 000 evrov za posamezen zavarovalni primer oziroma 100 000 evrov za vse zavarovalne primere v enem letu. Določba, da izvajalec pregledov ne sme vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, kot jih določa 2. člen pravilnika, prodajati, proizvajati, montirati, vzdrževati, projektirati, zastopati proizvajalce sistemov ali opravljati drugo pridobitno dejavnost v zvezi s temi sistemi, se uporablja tudi za tehnične preglednike, zaposlene pri izvajalcu pregledov.

Določba, da se izda pooblastilo za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, kot jih določa 2. člen pravilnika, za pet let, ostaja nespremenjena.

Poudariti je treba, da sme opravljati pregledovanje in preizkušanje vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite izključno tehnični preglednik (z imenom in priimkom), ki je naveden na pooblastilu izvajalca pregledov. Novost pravilnika je določba, da mora tehnični preglednik pred vpisom na pooblastilu izvajalca pregledov v zadnjih dveh letih opraviti strokovna usposabljanja iz vsaj treh vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite. Dolžina trajanja usposabljanj, vrsta institucij, ki izvajajo usposabljanje, ipd. niso določeni. Dopolnjena je določba o predčasnem odvzemu pooblastila izvajalcu pregledov:

- če preneha izpolnjevati pogoje, določene s pravilnikom,
- če kljub predhodnemu opozorilu uprave oziroma pristojnega inšpektorja še naprej opravlja preglede in preizkuse vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite v nasprotju s pravilnikom ali zaradi nepravilnosti oziroma napak pri delu,
- zaradi nepravilnosti pri delu, ki bistveno vplivajo na funkcionalno delovanje vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite,
- če preglede opravlja oseba, ki ne izpolnjuje pogojev za tehničnega preglednika in ni navedena na pooblastilu izvajalca pregledov,

- če ne izvaja dejanskih pregledov in preizkusov vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite več kot dve leti.

Če je bilo izvajalcu pregledov pooblastilo predčasno odvzeto, če kljub predhodnemu opozorilu uprave oziroma pristojnega inšpektorja še naprej opravlja preglede in preizkuse vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite v nasprotju s pravilnikom ali zaradi nepravilnosti oziroma napak pri delu, zaradi nepravilnosti pri delu, ki bistveno vplivajo na funkcionalno delovanje vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite, če preglede opravlja oseba, ki ne izpolnjuje pogojev za tehničnega preglednika in ni navedena na pooblastilu izvajalca pregledov, lahko izvajalec ponovno pridobi pooblastilo po preteku treh let od dneva pravnomočnosti odločbe o odvzemu pooblastila.

Če je bilo pooblastilo izvajalcu pregledov predčasno odvzeto zaradi nepravilnosti pri delu tehničnega preglednika iz razlogov, ki je kljub predhodnemu opozorilu uprave oziroma pristojnega inšpektorja še naprej opravljal preglede in preizkuse vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite v nasprotju s pravilnikom ali zaradi nepravilnosti oziroma napak pri delu oziroma zaradi nepravilnosti pri delu, ki bistveno vplivajo na funkcionalno delovanje vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite, tak preglednik tri leta od dneva pravnomočnosti odločbe o odvzemu pooblastila ne sme izvajati pregledov in preizkusov vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite.

Novost pravilnika je, da je treba vlogi za podaljšanje pooblastila priložiti dokazila o strokovnem usposabljanju tehničnih preglednikov, ki morajo v obdobju petih let opraviti strokovno usposabljanje iz vsaj treh vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, pri čemer se prizna največ eno usposabljanje v posameznem letu.

Uprava mora najmanj enkrat letno organizirati strokovno usposabljanje iz vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite in o tem predhodno obvestiti izvajalce pregledov.

Določba pravilnika, da sestavlja pregled in preizkus vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite pregled dokumentacije o vgrajenem sistemu aktivne požarne zaščite ter pregled in preizkus sistema, ostaja nespremenjena. V okviru pregleda vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite mora tehnični preglednik ugotoviti, ali sistem brez-

hibno deluje, v primerih pa, ko gre za novo vgrajene oziroma rekonstruirane sisteme aktivne požarne zaščite, mora ugotoviti, ali le-ta ustreza zahtevam oziroma rešitvam, navedenim v projektni oziroma tehnični dokumentaciji.

Če tehnični preglednik pri pregledu ugotovi neskladje med vgrajenim sistemom aktivne požarne zaščite in rešitvami, navedenimi v projektni oziroma tehnični dokumentaciji, mora o neskladju obvestiti zavezanca, s postopkom pregleda pa lahko izvajalec pregleda nadaljuje šele, ko je neskladje odpravljeno.

Pravilnik v 16. členu določa potek pregleda potrebne dokumentacije o objektu in dokumentacije o vgrajenem sistemu aktivne požarne zaščite oz. nalaga zavezancu, katero dokumentacijo mora dati na vpogled tehničnemu pregledniku ali izvajalcu pregleda pri pregledu vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite.

Ko gre za pregled novo vgrajenega ali rekonstruiranega sistema aktivne požarne zaščite, mora dati zavezanec tehničnemu pregledniku ali izvajalcu pregleda tudi študijo požarne varnosti, če je za objekt obvezna, ali zasnovo požarne varnosti, kot ju določajo predpisi o graditvi objektov, izračune, podatke o uporabi računskih metod in postopkov ter projekt izvedenih del za vgrajeni sistem aktivne požarne zaščite.

V okviru opravljanja pregleda vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite naj izpostavimo predvsem določbi pravilnika, da mora tehnični preglednik pregledati, če so vsi deli vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite v zadostnem številu vgrajeni na mestih, kot je določeno s predpisi in standardi, ki so navedeni v projektni oziroma tehnični dokumentaciji, ter če je vgrajeni sistem aktivne požarne zaščite ustrezen glede na namembnost objekta, kot je navedena v gradbenem dovoljenju za prvi pregled oziroma če ustreza namembnosti, navedeni v uporabnem dovoljenju pri vseh nadaljnjih pregledih.

S preizkusom vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite se ugotovi, ali sistem izpolnjuje zahtevane značilnosti in kapacitete, ki morajo biti skladne s predpisi in standardi, po katerih je bil sistem projektiran in vgrajen, ter namembnostjo oziroma tehnologijo, kot je bila upoštevana pri izdelavi projektne oziroma tehnične dokumentacije. Vgrajeni sistem aktivne požarne zaščite se preizkusi s simulacijo požarnih veličin in preverjanjem odziva sistema po po-

Tema meseca

stopkih, ki jih predvidevajo predpisi in standardi, ki so bili podlaga za projektiranje sistema. Preizkus mora zajeti tudi morebitno požarno krmiljenje drugih sistemov in naprav. Povsod tam, kjer so sistemi namenjeni tudi krmiljenju, se končni pregled sistema in krmiljenja opravi šele takrat, ko so vgrajeni vsi sistemi. Pravilnik med drugim tudi določa, da se potrdila o brezhibnem delovanju ne sme izdati, če kakšen od sistemov, ki je krmiljen, ni dokončan in ne more opravljati svoje funkcije.

V zvezi z vsebino poročila o opravljenem pregledu in preizkusu vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite, ki ga mora pripraviti izvajalec pregleda po pregledu in preizkusu, velja izpostaviti, da mora med drugim vsebovati predpise, standarde, navodila in druge podlage, po katerih je bil sistem pregledan in preizkušen, ter posledično naveden opis postopka in rezultati pregleda in preizkusa na način, da so navedeni vsi postopki pregleda, preizkusa in podatki, na podlagi katerih je mogoče opraviti kontrolno ponovitev pregleda in

Tabela 1. Izvajanje tretjega odstavka 22. člena pravilnika o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite

Vgrajeni sistemi aktivne požarne zaščite (2. člen)	v letih
sistemi za odkrivanje in javljanje požara ter alarmiranje	5
naprave za odkrivanje, javljanje in gašenje v transportnih cevovodih	2
naprave za odkrivanje, javljanje prisotnosti gorljivih plinov ali par v zraku	2
vgrajeni gasilni sistemi s tekočimi gasili, plini ali praški	2
naprave za požarno vodno hlajenje s polivanjem ali škropljenjem	2
vgrajene naprave za znižanje koncentracije kisika	2
avtomatski sistemi za nadzor nad dimom in produkti zgorevanja ter odvod dima in toplote	5
sistemi za vzpostavljanje nadtlaka zraka v prostorih, katerih osnovni namen je aktivna požarna zaščita	5
varnostna razsvetljava v celotnem objektu	2
naprave in oprema, ki služijo za pogon in krmiljenje požarnih ali gasilskih dvigal	2
drugi vgrajeni sistemi aktivne požarne zaščite	5

preizkusa ter spremljati rezultate pregleda in preizkusa. Navedena mora biti projektna oziroma tehnična dokumentacija, predpisi, standardi, smernice in

druge podlage, po katerih je bil sistem projektiran in izdelan itd.

Vsebina izdanih poročil o opravljenih pregledih vgrajenih sistemov aktivne

Tabela 2. Pregled izdanih potrdil o brezhibnem delovanju glede na posamezne vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite

Vgrajeni sistemi aktivne požarne zaščite	2004		2005		2006		2007*	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Stabilna naprava za gašenje z vodo	28	1,22	93	3,36	115	3,07	84	2,9
Stabilna gasilna naprava na paro	1	0,04	1	0,03				
Stabilna gasilna naprava drenčer			7	0,25	3	0,08		
Stabilna naprava za gašenje z FM 200	9	0,39	14	0,50	18	0,48	22	0,76
Stabilna naprava za gašenje s plinastimi gasili	176	7,67	224	8,10	229	6,10	28	0,97
Stabilna naprava za gašenje s peno	6	0,26			8	0,21	8	0,27
Stabilna naprava za gašenje s prahom	1	0,04			4	0,10		
Polsamodejna naprava za gašenje s peno	1	0,04						
Polsamodejna naprava za gašenje s CO2	2	0,08						
Naprava za javljanje požara	949	41,45	1082	39,18	1493	39,88	1014	35,38
Vgrajene naprave za javljanje prisotnosti gorljivih plinov ali par v zraku	155	6,76	219	7,91	322	8,59	228	7,94
Sistemi za nadzor dima in toplote	118	4,27	120	4,33	84	2,23	186	6,48
Varnostna razsvetljava	824	35,99	960	34,7	1322	35,31	1239	43,23
Črpališče požarne vode			13	0,47	3	0,08	1	0,03
Ventilske postaje polnjenja suho mokrih hidrantnih napeljav			1	0,03	3	0,08	3	0,10
Naprave za protipožarno vodno hlajenje s polivanjem ali škropljenjem	17	0,73	7	0,25	16	0,42	17	0,58
Naprava za javljanje in gašenje isker v cevovodih	5	0,21			2	0,05	4	0,13
Drugo	17	0,91	20	0,70	121	3,19	32	1,08
Skupaj	2309	100	2761	100	3743	100	2866	100

* stanje 31.12.2007

požarne zaščite bo tudi predmet spremljanja izvajanja pravilnika uprave. Spremenila se je določba glede trajanja potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite, ki je veljavno skupaj s poročilom o pregledu in preizkusu sistema aktivne požarne zaščite. Glede na posamezne sisteme je veljavnost omenjenih potrdil dve leti oz. pet let (tabela 1).

V zvezi s podaljšanjem potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite se lahko ponovni pregled in preizkus vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite opravi le pod pogojem, da je bil sistem redno in pravilno vzdrževan, v nasprotnem primeru je treba pregled prekiniti in ga nadaljevati šele po predhodnem opravljenem servisu pooblaščenega vgraditelja oziroma vzdrževalca sistema. Tudi pri pregledu in preizkusu vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite se za podaljšanje veljavnosti oziroma za obnovitev potrdila o brezhibnem delovanju sistema aktivne požarne zaščite uporabljajo predpisi, standar-

di oziroma navodila proizvajalca, na podlagi katerih je bil sistem vgrajen, če je namembnost objekta in tehnologija ostala nespremenjena. V primeru sprememb na vgrajenem sistemu aktivne požarne zaščite, ki so potrebne zaradi spremembe namembnosti objekta in tehnologije ali zaradi sprememb predpisov, pa je treba pregled in preizkus sistema opraviti v skladu s spremenjenimi predpisi in standardi.

Omeniti velja, da ostanejo pooblastila za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, izdana na podlagi pravilnika o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 22/95 in 73/97) v veljavi do izteka roka, navedenega v pooblastilu oziroma do preklica. Če želijo izvajalci pregledov spremeniti pooblastilo za pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite zaradi sprememb v zvezi s tehničnimi pregledniki, morajo glede sprememb pooblastila izpolnjevati pogoje,

določene s tem pravilnikom za tehnične preglednike.

Skladno z določbo pravilnika o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 22/95 in 73/97) in četrtem odstavkom 20. člena pravilnika mora izvajalec pregledov posredovati upravi en izvod poročila o pregledu in preizkusu in potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite.

Iz tabele 2 je viden letni pregled izdanih potrdil o brezhibnem delovanju glede na posamezne vgrajene sisteme aktivne požarne zaščite.

Viri

Pravilnik o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Uradni list RS, št. 45/07)

Uprava RS za zaščito in reševanje: Potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, 2004-2007.

ZVO Zavod za varstvo pri delu d.d.

Vabimo vas,

da obiščete našo spletno stran

www.zvd.si

in si ogledate novosti

oziroma nas obiščete

na Chengdujski cesti 25

v Ljubljani.